

Hiiumaa Laidude Kaitseala 1997.a. tegevuse aruanne

1. Üksuse struktuur

juhataja	1,0	töökohta
pearaamatupidaja	0,5	töökohta
remondi-lukksepp	1,0	töökohta
koristaja	0,5	töökohta

Töökohti on 3 ja töötajaid 4, neist 2 poole töökohaga. Struktuur ja töötajate arv aasta jooksul ei muutunud. Tööettevõttelepinguid sõlmiti kokku kuus (6) tk., kokku viie (5) füüsilise isikuga (lepingute töötasu kokku 16 312.- krooni, Hiiu Maavalitsus hüvitas sellest kaitsealale 812.- krooni, mis oli seotud Vabariigi Presidendi visiidiga).

2. Finantseerimine ja finantsvahendite kasutamise efektiivsus

2.1. Asutuse finantseerimine:

töötasu	126 000.-;
majandusraha	95 000.-;
s.h. komanderinguraha	7 300.-;
infotehnoloogiaraha	30 000.-;
loodushoiu raha	10 000.-;
investeeringud	135 000.- krooni.

2.2 Asutuse tegevusvaldkonna arendamiseks saadud finantsvahendite suurus ja kasutamine on üldjoontes toodud tabelis 1 lk. 5.

Kõige olulisemaks peetakse kaitseala poollooduslike alade säilitamist (laidude niitmine ja lammaste karjatamine laidudel). 1997.a. õnnestus Saarnakil niitmine täielikult, Hanikatsil jäi mõni hektar niitmata, kuna lisaks katkise niiduki lagunes ka traktor ära, lambad (24 is.) olid vaid Kõrgelaiul, kaugamale Muhust pärit lambaomanik neid tuua ei tahtnud. 1998.a. loodetakse osta uus traktor ja niiduk ning lisaks proovida kompensatsiooniga tekitada ümbruskonna elanike seas huvi laidudel niitmise vastu, kompensatsiooniga püütakse laidudele ka lambaid saada.

Teiseks oluliseks tegevuseks on kaitseala territooriumi (ja lähikonna) uurimine. 1997.a. alustati entomoloogilise materjali kogumist, jätkati linnustiku seiret, peeti läbirääkimisi geobotaanilise kaartistamise lõpuleviimiseks, toetati merepõhja uurimist rahvusvahelise ekspeditsiooni poolt (eesti-vene-soome ühisekspeditsioon Väinamerel augustis). 1998.a. loodetakse jätkata entomoloogilisi, ornitoloogilisi ja geobotaanilisi töid, samuti juba traditsiooniks kujunenud ekspeditsiooni loodusteadlastega üle Eesti ka kaitsealast välja jäävatele saartele.

Kolmandaks, kõige murerohkemaks on töö kaitseala külastajatega. 1997.a. külastas ametlikult (s.t. kaitseala juhataja kirjalikul loal) laidusid 330 inimest (neist 100 alla 16.a. vanad), kellest enamik ka ööbis laidudel, kaitseala

ekspositsiooniga tutvus 190 inimest (neist lapsi 50). Üldse täheldati vähemalt 1000 inimese (s.h. 300 last) viibimine laidudel, neist suur osa hoopis ilma loata. Põhimure ongi kontrollimatute külastajatega, kes tekitavad laidudel äratallamisohu, eiravad tuleohutusnõudeid isegi suvise põua ajal ning jätavad prahi endi järelt koristamata. Kontrollreidid kaitseala aeglase paatidega on vähetõhusad. Ainus meeldiv suundumus on see, et mõned laiukülastajad hakkavad siiski juba aru saama, et kaitseala eksisteerib edasi, hoolimata juhataja vahetumisest. 1998.a. soovitakse inimesi teavitada juba sadamas kaitseala olemasolust ja seal kehtivast korrast, selleks pannakse lähimastesse sadamatesse teabetulbad. Järelevalve tõhustamiseks püütakse kaasata sellesse kohalikke kalureid ja laidude nn. õigustatud subjekte, vaja oleks veel ka mõne jõustruktuuri toetust.

Möödapääsamatud on kulud paatide, hoonete, seadmete ja sõidukite peale. 1997.a. müüdi maha kõik autod peale kõige uuema, et vähendada remondikuluseid, siiski kulus remondile üle kahe korra rohkem raha kui kütusele. Enamus laidudel asuvaist hooneist on võetud muinsuskaitse alla, millest tulenevate piirangute tõttu on nende remontimine kulukas. Ka kaitseala keskus vajab kaasaegsemaid ja loodussõbralikumaid lahendusi, heitveesüsteem on valmishitatud, välja oleks vaja vahetada veel lagunev eterniitkatus ning maja väljast soojustada.

3. 1997.a. õigusloome tööplaan

Õigusakti nimetus	Tähtaeg (esitati KKM - le)	Maksumus	Töögrupi juht ja liikmed
Kaitse-eeskiri	15.05.97	15 000.-	Tiit Leito

1997.a. õigusloome tulemused

Õigusakti nimetus	Vastu võetud	Valitsusele esitatud	Valmimas (valmisoleku%)	Maksumus	Töögrupi juht ja liikmed
Kaitse-eeskiri					

4. Seaduste ja teiste õigusaktide toimimine

Põhiprobleemiks on seaduste ja eriti nende paranduste mittetundmine ning mitmeti tõlgendamine.

5. Konverentside, tähtsamate nõupidamiste, kursuste korraldamine

Kaitsealal korraldatud koosolekuid:

09.05.97 - Hiiumaa looduskaitsejuhtide (Maie Jeaser, Ruuben Post ja Kai Vahtra) kohtumine Salinõmme külaelanikega. Arutati eeskätt kaitseala kaitse-eeskirja eelnõu, kuid vastati ka üldistele maakonna küsimustele.

26.08.97 - Vabariigi Presidendi osalemine B-7 kohtumisel Saarnaki laiul.

21.11.97 - Euroopa Liidu ökoturismi eksperdi Alain Billand'i kohtumine Salinõmme külaelanike ja laidude nn. õigustatud subjektidega.

6. Propaganda

Ilmunud üks ajalehe artikkel ja vastatud ühele intervjuule, mis ilmus veidi erineval kujul kahes kohalikus lehes, tänu millele suurenes huvi kaitseala vastu ning hakati rohkem küsima luba kaitseala laidude külastamiseks.

7. Kureeritavaid allasutusi pole.

8. Kontaktid maavalitsuste, kohalike omavalitsuste jt. asutustega

Väga tihe on koostöö Hiiu Maavalitsuse Keskkonnaosakonnaga. Pühalepa vallavalitsusega on kontakt hea, mida ei saa ütelda vallavolikogu kohta. Vallavolikogu on maareformi venimise tõttu tugeva üldsuse surve all, ega süvene piisavalt kaitseala ja üldse keskkonnakaitse probleemidesse. On vesteltud mõnede volikogu liikmetega üksikult ning leitud ühine keel. Oma mõningaid otsuseid on nad põhjendanud sellega, et neile ei olevat enne otsustamist asja tutvustatud ning veel sellega, et nende otsused nagunii midagi ei tähenda. Vallavolikogule ja -valitsusele on suuliselt tehtud ettepanekuid asja otsustamisele ka asjaosalisi kutsuda, nad on lubanud seda edaspidi ka teha.

9. Kaitseala juhataja kuulub Pühalepa valla maa- ja külaelulise komisjoni, kus püüab propageerida öko- ja taluturismi ning selgitada inimese ja keskkonna vahelisi probleeme.

10. Koostöö teiste ministriumidega puudub, kontakte on olnud kaitse-, sise- ja rahandusministriumide töötajatega.

11. Täiendõppe

Rahvusvahelisel tasandil pole saanud; siseriiklikult on kaitseala juhataja täiendõpet saanud LIFE Eesti programmi büroo poolt 19.-20.10.1997 Haapsalus ja selle jätkuna 14.-16.10.1997 Ramsis (Viljandimaa) toimunud koolituskursustel "Kaitsekorralduskavade koostamise alused" ning Hiiumaal kohalikul arvutikursusel ja ingliskeele kursusel. Saadud teadmisi kasutatakse kaitsekorralduskava koostamisel, oma igapäevatoos ja rahvusvahelisel suhtlemisel.

Täiendõppe vormidest pean vajalikuks rühmatööd ja kaugõpet.

12. Rahvusvaheline koostöö

Otsene rahvusvaheline koostöö seni veel puudub.

13. Informaatika

13.1. Riistvara olem ja nende põhiparameetrid

Arvutid

Tabel 13.1.1

Jnr.	Nimetus	Takt-sagedus (MHz)	Mälu RAM (MB)	CD-ROM	Op.süsteem	Soetamis-aasta	Kasutajate arv
1.	AT&T Globalyst 311	133	24	8X	WIN95	1995	2

Printerid ja muud seadmed

Tabel 13.1.2.

Jrn.	Nimetus	Tüüp	Seadet iseloomustavad andmed	Soetamis-aasta	Kasutajate arv
1.	printer	LaserJet4L	Hewlett Packard	1995	2
2.	modem	33.6Faxmodem	USRobotics Sportster	1997	1
3.	Back-UPS	Model 400	APC	1997	2
4.	ProtectNet		APC	1997	1

13.2. Kohtvõrk puudub.

13.3. Litsentseeritud tarkvara

Tarkvara

Tabel 13.3.1

Jrn.	Nimetus	Versiooni nr.	Litsentside arv	Soetamisaasta
1.	Windows 95	7.0	1	1997
2.	Pmen			1997

13.4. Internet sissehelistamisega, kiirus kuni 28 800, teenust pakub EeNet (?), e-mail olemas.

14. Registreid ega katastreid ei peeta, plaanis luua kaitseala andmebaas.

15. 1998.aastaks kavandatud**15.1. õigusloome tööplan**

Õigusakti nimetus	Tähtaeg	Maksumus	Töögrupi juht ja liikmed
Kaitsekorralduskava	?	?	?

15.2. Tulemused, mida tahame oma valdkonnas 1998.aastal saavutada:

- a) oma asutuses:
1. laiud pudelitest ja prahist puhtaks
 2. laidude külastajad kontrolli alla
 3. alustada kaitseala andmebaaside loomist
 4. teha ära kaitsekorralduskava loomiseks vajalik kohapealne eeltöö
- b) Eestis:
1. Vabariigi Valitsus kinnitaks kaitseala kaitse-eeskirjad
 2. riigis areneks sorteeritud prügimajandus.

Koostaja nimi: Andres Miller, kontaktandmed tel. 246-94299

Tabel 1

Projekti/ürituse/objekti nimetus	Enne 1997.a. teostatud töö finantseerimise maht (tuh. kr.)	1997.a.			1998.a. kava	
		finantseerimine		Keskkonna-kaitseline tulemus	finantseerimine	
		allikas	Maht (tuh. kr.)		allikas	Maht (tuh. kr.)
roo varumine		KKM	2	rahuldav, segasid kehvad jääolud	KKM	2
prügi ja pudelite äravedu laidudel		KKM		Saarnaki laid ja Kõrgelaid prügist puhas	KKM	
ekspositsiooni uuendamine		KKF	10	valmis tähtajaks	KKM	
ekspositsiooni täiendamine		KKM	7			
paatide ettevalmistamine		KKM				
entomoloogiline seire		KKM	10	loodi alus	KKM	1
		HLK	11	entomoloogiliseks seireks		
linnustiku seire		KKM	8		KKM,KKF	8
ekspeditsioon		KKF	6	oli edukas	KKF	6
üleminek sorteeritud prügikogumisele		KKM		lükkus edasi	KKM	5
laidude niitmine		KKM	6	Saarnaki laid niidetud Hanikatsi	KKM	112
		KKF	8	pea- aegu niidetud	KKF	8
keskusehoone remont	200	KKM	40	kontori remont, vaja vahetada katus ja välisvooder	?	200
imbsüsteemi rajamine		KKM	5	heitvee imbsüsteem valmis		
Hanikatsi majale uus katus		KKM	50	majal vettpidav katus peal		
kaitseala geobotaaniline kaartistamine	10	HLK	1	kaartistatud kogu kaitseala peale Soonlepa lahe ja Soolaku	KKF	5
lammaste karjatamine				laidudel lambaid enam peaaegu ei karjatata ja laiud võsastuvad	KKM	9
		KKF	6		KKF	6
teabetulpade üles panek sadamaisse -		KKM	2		KKM	7
		HLK	4		KKF	5